Karolina f. Nilsdotter och Anders Johan Månsson.

1B3121-31 Karolina och 1B3121-310 ”Anders smed” fick 12 barn, de bodde på Sturkö på vägen ut mot Ekenabbens hamn, strax innan Kungastenen. Huset ligger cirka 100 meter till höger om Ekenabbsvägen.

På bilden här ovan ser man huset som det såg ut sommaren 2022, fotot är taget från stigen ner mot barndomens bad i Djupasund, som är sundet mellan Sturkö och Tjurkö.

Huset ägs inte av släkten numera utan är sommarparadis åt en annan småländsk trevlig familj.

Karolinas och Anders barn var, i ordning äldst först: Karl, Kerstin, Erik, Anna, Yngve, Folke, Ove, Greta, Helge, Mary, Siv och Rune. Deras släkt-ID sträcker sig från 1B3121-311 till 1B3121-31C eftersom de var tolv barn.

Karolina var född utom äktenskapet av 1B3121-3 Kerstin Hansdotter, den som hon kallade sin far var hennes styvfar Nils Svensson och hon växte upp i en stenstuga bakom Sturkö kyrka. Som jag kommer ihåg henne, var hon, min farmor, en av de snällaste människor som funnits. När min far Ove låg på sjukhus i början på 1990-talet, så låg det en man från Hasslö i sängen mittemot. Denna man hade på något sätt anknytning till Sturkö, på vilket sätt har jag glömt. Ove presenterade oss för varandra och tyvärr sviker minnet om vad han hette, därefter säjer denna man att ”Din farmor var den snällaste människan på jorden när hon levde”, det var man beredd att hålla med om och det var ju roligt att en främmad utomstående uttryckte det så. Hur och varför han tyckte detta vet jag inte men min far Ove såg både stolt och glad ut och det gjorde ju mig också stolt och glad. Han kanske t.o.m. var Långörasläkting, vem vet?

Karolina, kan man tycka, måste ha vart fullt upptagen med att fostra deras barn och se till så att det fanns hela kläder och mat på bordet till alla. Att det var fattigt, har man ju fått höra, Karolina fick hjälpa till med försörjningen genom att hjälpa andra att tvätta och byka. Som betalning fick hon vid något tillfälle en väggklocka i stället för pengar, den hängde i huset

under hela min uppväxt. Den mättade väl inga hungriga barns munnar och man undrar hur den mottogs vid hemkomsten, den prydde dock sin plats i hemmet så länge vi tillbringade våra paradis-somrar i huset.

Här ovan är en bild på den stenstuga Karolina växte upp i, bakom Sturkö kyrka.

Anders yrke var som sagt smed, han var anställd hos Fernströms stenhuggeri och han var verksam i fem smedjor enligt nu kända uppgifter. I smedjorna smiddes alla verktyg och redskap som stenhuggarna kunde tänkas behöva. Det krävde naturligtvis både uppfinnings-rikedom och fantasi för att kunna lösa alla tillverkningsproblem, det fanns ju inte några bearbetningsmaskiner på den tiden, allt fick ju göras för hand och med handredskap. Alla sönerna fick sin utbildning i de smedjor fadern var satt att sköta. I Anders tjänst ingick även att fungera som kusk när bolagets ägare skulle inspektera verksamheten i stenbrotten på Sturkö. Anders far, Måns Åkesson, som var bördig från Augerum, var även han verksam som kusk åt Fernströms stenhuggeribolag. Måns och hans hustru Kerstin f. Andersdotter bodde i det hus som ännu ligger precis ovanför nedfarten till Sandahamnens brygga på Sturkö.

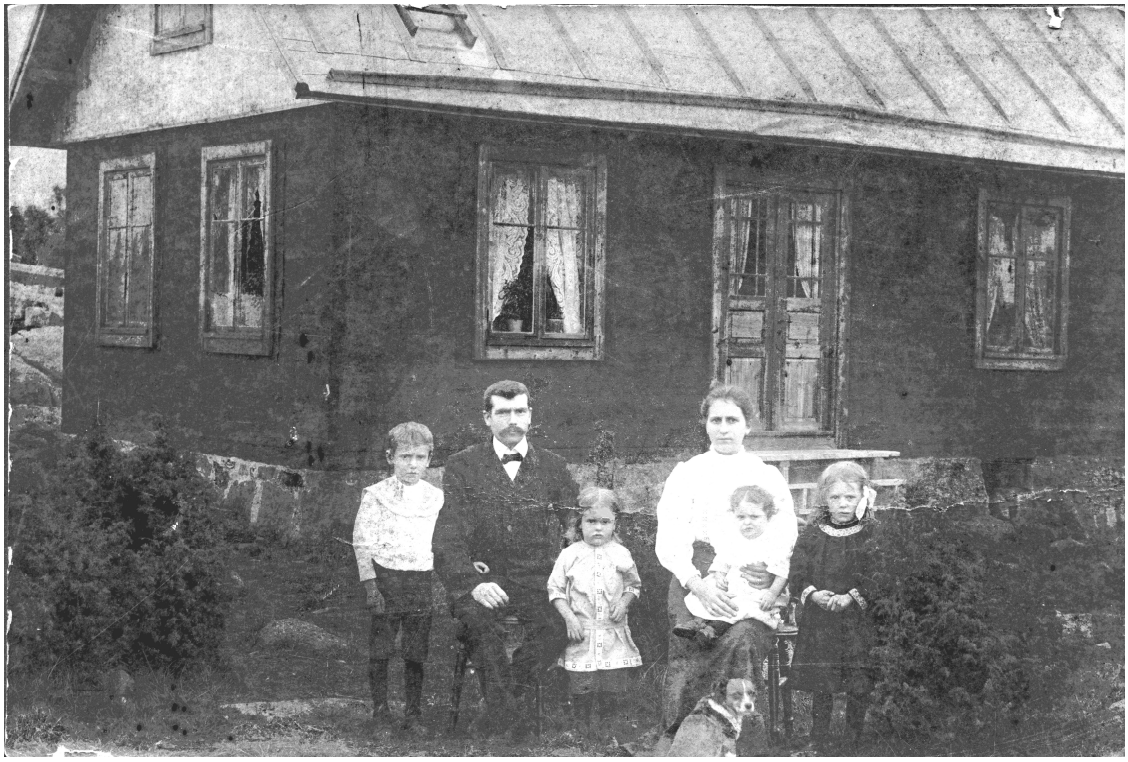
Att alla sönerna var duktiga smeder, råder det ingen tveksamhet om, jag har under hela min uppväxt fått höra detta från andra personer och bl.a. av en person från mellersta delarna av vårt land som så sent som 2005 kom fram till mig, helt spontant när han fick höra vad jag hette i efternamn och var jag bodde. Han kom fram och frågade om jag var av ”smedsläktet Månsson från Sturkö” och uttryckte därefter att ”de var förb….t duktiga smeder allihopa”, inget sades om hur eller varför han tyckte detta. Han ville bara tala om detta och försvann därefter i folkmängden, det var inte utan att man kände en viss stolthet av att vara ”Smens-Oves” pojk den dagen.

Pojkarna fick ju ut och försöka få försörjning tidigt i livet och Ove, min far, hamnade därför i Långedrag i Bohuslän. Om det var här Ove gick över från smide till bilreparationer i sin karriär vet jag inte säkert. Motorer och tekniska prylar höll han på med hela sitt liv och det är

säkert många som fått hjälp av honom med både bilar, båtmotorer och gräsklippare på ön. Han hade ett nästan magiskt sätt att med enbart hörseln justera in en motors tändning och luft / bränsleblandning utan en massa instrument och datorer som man har idag. Det kunde ringa i telefonen när som helst under min uppväxt då folk stod med sina bilar omöjliga att få i gång och man undrade om inte Ove kunde komma och hjälpa till. Ofta så fick jag följa med och jag glömmer aldrig 111234-7B2 Egon Anderssons kommentar till Ove när han fick igång bilen på första försöket, ”kan jag inte få ett foto på dig Ove och sätta på instrumentpanelen”.
Flera av ”smens” barn bosatte sig i Linköping större delen av sina liv, Erik, Folke, Anna och Rune, Rune kom senare tillbaka och bosatte sig i Lyckeby intill vattenfallet, Rune arbetade tillsammans med Ove på vattenverket som reparatörer under många år. Det var f.ö. Rune som designade och tillverkade den fontän som pryder Lyckebyån sommartid nedanför fallet. Döttrarna var till viss del hemmafruar, som var vanligt på den tiden, förutom Greta som blev Posta-Greta med Aspös hela befolkning.

I skrivandets stund finns ingen av barnen i livet, Helge var väl den som var aktiv längst i sin verksamhet i egna smedjan på Strandgården i Karlskrona. Rune förtjänar egentligen en egen artikel med sitt vackra konst-smide som ställts ut på olika institutioner och sina oerhört vackra och hållbara knivar, Rune avslutade sin karriär och sitt liv med att hålla kurser i smide och att hjälpa till på Marinmuseum vid deras fartygsbyggen, Aluett och Postyachten Hjorten bl.a.

”Anders Smed” härstammade som sagt från Augerum och hade enligt vissa ett hetsigt humör, det var naturligtvis inte lätt att ha försörjningsplikt för hustru och tolv barn i dessa tider. Flera av dessa var då även arbetskamrater och elever samtidigt, alla barnen hade även en lite pillemarisk ådra. Detta gick säkert även ut över fadern Anders från sönernas sida. Med dagens mått mätt så var det säkert tämligen oskyldiga hyss som förekom.

På bilden här ovan, som är från 1912, sitter Anders och Karolina utanför sitt nybyggda hus med barnen Karl, Anna, Erik och Kerstin.

Huset var under hela min uppväxt ett sommarparadis och semesterplats för upp till sju familjer och deras barn och eventuella barnbarn, det gör att man har ljuvliga minnen från

uppväxten och somrarna på Sturkö. Bara soliga dagar och alla härliga bad på Uddasanden eller vid Långabrygga, sommarloven var långa och visst var det mycket varmare i vattnet förr?
Alla som bodde i huset samlades i trädgården på lördagskvällarna och flera av syskonen var mycket musikaliska och hade bra sångröster. Mary spelade gitarr och hade vad man idag skulle kalla för shower på begäran, hon uppträdde lite i folkparkerna som ung och hade en fin repertoar. Många ljuvliga Evert Taube-visor sjöngs och skillingtryck direkt ur minnet, vi barn fick vara med så länge vi orkade och man önskar att man hade skrivit ner alla sketcher och bitar som sjöngs under dessa kvällar.

Här är en bild från Karolinas 70-årsdag 1956. Personerna på bilden är stående från vänster: Min mor Maj-Lill, Kerstin gift med Simon Olsson, Folke, Anna gift med Gottfrid Moberg, Karl ”Kalle smed”, Anna Lind gift med Yngve Månson, Lennart Karlsson med min kusin Ronny på armen, gift med Siv, Rune (bakom dessa), Siv, Bertil Nilsson grannen, Yngve, Margareta ”Greta” (Posta-Greta på Aspö). Sittande frv. Hilding gift med ”Greta”, min far Ove, födelsedagsbarnet Karolina, Erik, Simon, Kerstins man. På golvet sitter ett fåtal av alla oss barnbarn fr.v. Birgitta,g Johannisson, dotter till Anna och Yngve, Christer son till Kerstin och Simon, jag själv, Tommy son till ”Greta” och Hilding boende på Aspö, min syster Barbro g. Johansson på Senoren och grannens 1B3125-2D6 Arne Nilsson som numera bor i sitt föräldrahem tillsammans med hustrun Eivor. Barn till Karolina som fattas på bilden är Helge, som hade smedjan invid Strandgården och dottern Mary. De båda senare kunde tyvärr inte närvara på kalaset. Karolinas och smen Anders barns namn är gulmarkerade ovan.

Frampå nattkröken så sattes spritkökets från Primus båda lågor igång utomhus och stekplåtarna laddades med nyrensad sill som sedan lades på Andréns grova bröd eller Alfred Johanssons Ankarstock med mycket smör. Dofterna lockade till sig både grannar och andra nattvandrare på väg hem från Folkets hus som fick njuta av ”smens barns” gästfrihet, sång och musik långt fram på natten. Ibland avslutades sammankomsterna till tonerna av tändkulemotorerna på trålarna som skulle gå ut från Ekenabbens hamn.Vissa nätter när det var vindstilla fick några av bröderna för sig att ut och ljusa i Djupasund med ljuster och fräsande ljusalykta av fabrikatet Primus. De gånger man fick följa med, sitter än idag fastetsade både i minnet och på näthinnan liksom dofterna av nystekt sill på Alfred Johanssons Ankarstock, blandat med syrénhäckens doft och det lär väl så göra så länge man lever. Man hoppas att alla idag uppväxande barn fick uppleva bara en av dessa ljuvliga nätter i släktens gemenskap med

sång och musik utan Internet, datorer och teve-apparater, bara upplevelsen av en av dessa kvällar skulle finnas kvar i deras minne i många år. Eller stunderna när bussen eller båten kom med ”arbetareturen” med alla cyklar som hängde fram och bak på bussen och på taket på båtarna Trossö, Axel och Lido som är dom namn jag nu kommer ihåg. Folk formligen vällde ut ur buss och båt och tog sig per cykel eller gående hemåt till middagen som stod och väntade som dåtidens hemmafruar hade gjort med kärlek och omtanke för familjens väl och ve.

TV var nytt i slutet på 1950-talet och absolut inget man hade med sig ut på landet, apparaten var en möbel med allehanda luckor eller jalusier framför rutan för att skydda mot skador. Antennen bestod oftast av en inplastat transparent kabel med form som ett T som nålades upp direkt på tapeten.
Vi, ”smens barnbarn” fick gå in till grannarna 1B3125-2D Lilly och 1B3125-2D0 Bertil Nilsson på sommaren och belägra deras TV-rum, där låg vi på hela golvet med armbågarna i golvet och huvudet stödt i händerna när Bröderna Cartwright eller Kapten Bäckdahls skafferi med Humle & Dumle var på TV:n.

Min mor, Maj-Lill, kom från Simrishamn så jag har fått lite annat blandat blod än Långörablod i ådrorna men är likväl Långöraslägting på två håll. Min hustru 113623-2273 Birgitta Månsson, född Westberg är också Långöring.

Båda har dock begåvats med tio tår och tio fingrar, mina fingrar har jag nu kliat tangentbordet med för detta lilla bidrag och hoppas härmed att ni övriga Långöringar ska bidra med lite material för hemsidan.

Med vänliga hälsningar

Smens-Oves *Jan-Anders Månsson*